

PIĄTA ROCZNICA ŚMIERCI PROFESORA JERZEGO STANISŁAWA GOŁOSA – POLSKIEGO ORGANOLOGA I MUZYKOLOGA

Posted on 7 lutego 2024

10 lutego minie pięć lat od śmierci Jerzego Stanisława Gołosa – osoby niezwykle zasłużonej dla badań i ochrony polskich organów historycznych. Zespół ds. organów historycznych NID, powołany w grudniu 2023 roku, można nazwać jego duchowym spadkobiercą i kontynuatorem jego działalności.

Urodzony 27 sierpnia 1931 roku w Warszawie, Jerzy Gołos od dziecka miał kontakt z muzyką dzięki ojcu - organiście. Już jako nastolatek grywał na organach podczas mszy. W 1944 roku, z całą rodziną wyemigrował do Stanów Zjednoczonych i tam rozpoczął studia na filologii polskiej, filologii rosyjskiej oraz muzykologii. W trakcie Powstania Warszawskiego wybuch bomby uszkodził mu słuch, z czym zmagał się do końca życia, preferując kontakt korespondencyjny. W latach 50. wrócił do Polski, gdzie kontynuował studia doktoranckie. Pracę pt. *Tabulatura WTM jako zabytek muzyki organowej* obronił w 1961 roku na Uniwersytecie Warszawskim.

Pracował w Ośrodku Dokumentacji Zabytków, instytucji-poprzedniczki Narodowego Instytutu Dziedzictwa, jako konsultant do spraw zabytkowych instrumentów muzycznych oraz dalej rozwijał się naukowo w ramach Instytutu Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, cały czas stawiając organy w centrum swoich zainteresowań. Jako wybitny ekspert został również ministerialnym rzeczoznawcą w dziedzinie zabytkowych organów.

Jerzy Gołos prowadził aktywną działalność w celu ochrony polskich organów historycznych: inwentaryzował zabytkowe instrumenty w Warszawie, uczestniczył w ich oględzinach i renowacjach. Ma również zasługi w katalogowaniu wojennych strat dzwonów. Interesował się nie tylko substancją zabytkową organów, ale również dawną muzyką polską, budową instrumentów muzycznych i ikonografią muzyczną. Swoje badania prowadził w oparciu o źródła historyczne, literaturę muzyczną oraz inwentaryzację zabytków w terenie.

Od 1990 roku pracował w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina (obecnie Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina) w Warszawie, gdzie uzyskał tytuł profesora. Był bardzo lubiany przez studentów, uznawany za „człowieka-legendę”, który stworzył fundamenty polskiej organologii historycznej. W 2014 roku został uhonorowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaczeniem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Zmarł 10 lutego 2019 roku. W zespole ds. organów historycznych Narodowego Instytutu Dziedzictwa, kilkoro ze studentów profesora Gołosa kontynuuje jego prace nad rozpoznaniem i zachowaniem tych wyjątkowych instrumentów.

Jerzy Stanisław Gołoś

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Stare organy, fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Jędrzejów, województwo kieleckie. Kościół błogosławionego Wincentego Kadłubka. Narodowe Archiwum Cyfrowe